

CHET TILI DARSLARIDA AXBAROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Hodiyeva Shaxinabonu

Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

Zubaydova Nilufar

Samarqand davlat chet tillar instituti o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10199834>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 12-November 2023 yil

Ma'qullandi: 18- November 2023 yil

Nashr qilindi: 23-November 2023 yil

KEY WORDS

chet tili, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, mustaqil ish..

ABSTRACT

Ushbu maqolada chet tilini o'qitish amaliyotida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning dolzarbligi tilga oid bo'lmagan muassasadagi til ko'rib chiqiladi. Muallifning fikricha, axborot texnologiyalari, sun'iy intellektdan foydalanish o'quv jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

XXI asr - axborotlashtirish asri, shubhasiz, unga o'ziga xos tuzatishlar kiritmoqda chet tillarini an'anaviy o'qitish. Va Bizning maqsadimiz zamonaviy axborot texnologiyalaridan to'g'ri va samarali foydalanishni o'rganishdir doirasidagi ta'lim jarayoni universitet. So'nggi yillarda yangi zamonaviy foydalanish masalasi chet tillarini o'qitish texnologiyalari Oliy ta'lim muassasasi bo'lgan tobora ko'tarildi. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki yangi shakl va usullardir o'qitish va o'rganishga yangi yondashuv jarayon. Zamonaviy pedagogik amaliyotda turli xil o'qitish texnologiyalari qo'llaniladi, ularning yordami bilan o'quvchilarning fanga qiziqishi ortadi keskin; akademik samaradorlik va daraja intellektual madaniyati ham oshdi.

Tadqiqotning asosiy vazifalaridan biri har bir talabaning tilni amaliy o'zlashtirishi uchun sharoit yaratish, shunday o'qitishni tanlash har bir talabaga ko'rsatishga imkon beradigan usullar uning faoliyati, ijodkorligi, shuningdek, faollashtirish jarayondagi talabaning kognitiv faoliyati chet tillarini o'rgatish. Hamkorlikda o'qitish kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar, loyiha metodologiyasi, yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish va Internet-resurslar o'qitishga shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishga yordam beradi, ta'limni individuallashtirish va differentsiallashtirishni ta'minlaydi bolalarning qobiliyatlarini, ularning darajasini hisobga olish ta'lim, moyillik.

Bugun jahon hamjamiyati o'ziga munosib o'rin egallashga intilayotgan mamlakatlarimiz uchun, chet ellik sheriklarimiz bilan hamjihatlikda, hamkorlikda o'z buyuk kelajagini qurayotgan xalqimiz uchun xorijiy tillarni mukammal bilishning ahamiyatini baholashning hojati yo'qdir". Ushbu fikrlarning mantiqiy davomi sifatida 2012 yil 10 dekabrda qabul qilingan "Chet tillarini" o'rgatish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi Prezident Qarori chet tillarini o'rganish imkoniyatlarini kengaytirdi. Respublikamizda chet tilining o'qitilishi, chet tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umumevropa ramkalarini tavsianomalari (CEFR) ga mos ravishda yangi usul va

talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun darsliklar yaratildi. Ushbu talablarga mos ravishda o'quv xonalari stendlar va yangi axborot kommunikativ texnikalar bilan jihozlandi. Chet tili o'rganishga bo'lgan talab ham kundan kunga oshib bormoqda. Chet tili fani to'rt aspectga (o'qish, yoish, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning har biri bo'yicha alohida tushuncha va ko'nikmalar berilmoqda. Ta'lim texnologiyalari, bu ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan unumli foydalanishdir. Shuningdek, ta'lim jarayoniga zamonaviy innovatsion texnologiyalarini olib kirish orqali ta'lim sifati va samaradorligini oshirishni nazarda tutadi. Xususan, chet tilini o'rganishda bunday axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanishning bir qancha afzalliklari mavjuddir. Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy texnologiyaning roli beqiyosdir. Texnologik vositalardan foydalanish chet tili o'rganishning har bir aspect (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish)ida qo'l keladi. Masalan, tinglab tushunish uchun, albatta kompyuter, player, CD diskarsiz bu jarayonni amalga oshirish mumkin emas. Tinglab tushunish til o'rganishning eng muhim qismlaridan biridir. Bunda o'quvchi bir paytning o'zida so'zlovchining talaffuzi, grammatik qoidalarga rioya qilganligi, so'z boyligi va uning ma'nolariga e'tibor berishi talab qilinadi. Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda o'quvchilar ham axborot kommunikatsion texnologiyalarni yaxshi bilish va ulardan foydalana olishi muhim omil hisoblanadi. Chet tilini zamonaviy texnologiyalardan foydalanib o'rgatish va o'rganish eng samador usullardan biridir. Sun'iy intellekt — informatikaning alohida sohasi bo'lib, odatda inson ongi bilan bog'liq imkoniyatlar: tilni tushunish, o'rgatish, muhokama qilish, masalani yechish, tarjima va shu kabi imkoniyatlarga ega kompyuter tizimlarini yaratish bilan shug'ullanadi. Sun'iy intellekt (SI) kompyuterlarga o'zlarining tajribalarini o'rganishi berilgan parametrlarga moslashish va ilgari faqat odamlar uchun mumkin bo'lgan vazifalarni bajarish imkonini beradi. SI ni amalga oshirishning ko'p holatlarida kompyuter shaxmatchilaridan tortib uchuvchisiz transport vositalarigacha - chuqur o'rganish va tabiiy tillarni qayta ishlash imkoniyati juda muhimdir. Ushbu texnologiyalar tufayli kompyuterlarga katta miqdordagi ma'lumotlarni qayta ishlash va ulardagi naqshlarni aniqlash orqali muayyan vazifalarni bajarishga "o'rgatish" mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati : (references):

1. Bekmuratova U. B. "Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" mavzusida referat. Toshkent — 2012 yil
2. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / М. Р. Отабоева.
3. Морохин, Д. В. Опыт использования элементов lms Moodle при проведении расчетно-графических и реферативных работ / Д. В. Морохин // Новые образовательные технологии в вузе : Материалы XI международной научно-методической конференции. Уральский федеральный университет, 2014. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/24655/1/notv-2014-129.pdf> (дата обращения: 04.04.18).
4. Волчкова, В. И. Социально-психологический климат в педагогическом коллективе / В. И. Волчкова // Высшее образование в России. – 2009. – № 1. – С. 167-170.